

Oude Haven Koningsbrug

decor voor een imposant
schilderij

Het transport der kolonialen, 1883-1884, Isaac Israëls
Kröller-Müller Museum

Uit de serie:
Het geheim van waterstad
versie 2018

Afbeelding voorzijde:
**Het transport der kolonialen,
1883-1884**

Isaac Israëls (1865-1934)

Olieverf op doek, afmeting 160 x 300 cm

Collectie: Kröller-Müller Museum

In de tweede helft van de 19^e eeuw vertrekken ruim 70.000 militairen van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch leger naar Nederlands-Indië. In Harderwijk waar het Koloniaal Werfdepot is gevestigd, worden tussen 1814 en 1909 rekruten geworven. Zij vertrekken, na een opleiding van zes weken, in detachementsverband met de trein naar het Maasstation in Rotterdam. Deze lichter KNIL-militairen loopt, begeleid door mariniers, over de Koningsbrug in Rotterdam naar de Boompjeskade om aan boord te gaan.

Op de achtergrond zijn masten en zeilen van schepen in de Oude Haven en huizen aan de Spaansekade te zien.

Dezelfde gebeurtenis was onderwerp voor meer schilderijen. Isaac Israëls had niet alleen oog voor de objectieve weergave van het nieuwsfeit, maar ook voor een menselijk detail: het afscheid van vrouw en kind. En een observatie van de locatie met de opvallende Koningsbrug in een voorstudie voor het monumentale schilderij.

Isaac is de zoon van Jozef Israëls (1824-1911), een van de belangrijkste kunstenaars van de Haagse School.

Isaac is pas 18 jaar wanneer hij *Het transport der kolonialen* schildert. Hij lijkt in

dit monumentale, donkere, gedetailleerd geschilderde werk nog beïnvloed door het werk van zijn vader. Later wordt zijn techniek lossier en vluchtiger en maakt hij impressies van het stadsleven. Hij was vaak in het theater te vinden en reisde veel naar de toen bekende toeristische locaties.

Isaac Israëls
Het transport der kolonialen uit Rotterdam, 1883-1884
Olieverf op doek, afmeting 94 x 66 cm
Collectie: Museum Rotterdam

Isaac Israëls
Het transport van de kolonialen, 1883 (voorstudie)
Olieverf op paneel, afmeting 55,5 x 86 cm
2017 Gemeente Museum Den Haag: *Rumoer in de stad*
Kunsthandel P.Pappot

Koningsbrug of Vier Leeuwenbrug in 1910

De **Koningsbrug** was een draaibrug over de Oude Haven in Rotterdam en vormde de verbinding tussen de Boompjes en de Oosterkade, waar het Maasstation lag. Op 24 september 1860 werd de brug officieel geopend door Koning Willem III. De brug werd geflankeerd door vier leeuwen die afkomstig waren van de afgebroken Hofpoort (1833). In de volksmond kreeg de brug de bijnaam **Vier Leeuwenbrug**.

In de Meidagen van 1940 bleef de Koningsbrug gespaard. Na de Watersnood van 1953 werd besloten alle zeedijken tot deltahogte op te hogen. Hiervoor was het nodig om de Oude Haven van de rivier af te sluiten. De Maasboulevard werd aangelegd en de Koningsbrug werd afgebroken. Drie van de vier leeuwen verhuisden naar de lege boulevard en kijken sindsdien uit over de Maas.

De vierde leeuw werd geschonken aan de verbindingstroepen (destijds nog onderdeel van de genie) ter herdenking van de inzet in Rotterdam in mei 1940. Deze vierde leeuw lag jarenlang op de appelplaats van de Elias Beeckmankazerne in Ede.

Bij het sluiten van de kazerne in 2010 verhuisde de leeuw mee naar de Bernardkazerne in Amersfoort. Defensie schonk de gemeente Ede in 2011 een replica van de leeuw als dank voor het feit dat Ede meer dan een eeuw garnizoensplaats is geweest.

De leeuwen in 2007

De vierde leeuw in Ede (replica, het origineel staat in Amersfoort)

Lied van Koos Speenhoff

*Wanneer je aan het Maasstation
Je treintje nog wil pakken,
Dan kan je voor de Leeuwenbrug
'n Dik kwartier staan plakken
En als je dan de Spaansche Ka
Nog haastig om wil lopen,
Dan is je trein natuurlijk weg
En gaat de brug net open.
Blijf voor de hekken staan,
't Is toch niet eer gedaan,
Zing tot ze opengaan:*

*Bruggewachter, bruggewachter,
Draai 'm nou terug.
Bijt 's op je tanden,
Spoeg 's in je handen,
Trek 's aan de slinger,
Aan de slinger van de brug.*

Bronnen:

Kröller-Müller Museum
Museum Rotterdam
Gemeente Museum Den Haag:
Rumoer in de stad (2017)

Waterstadgenootschap

contact:

info@waterstadgenootschap.nl